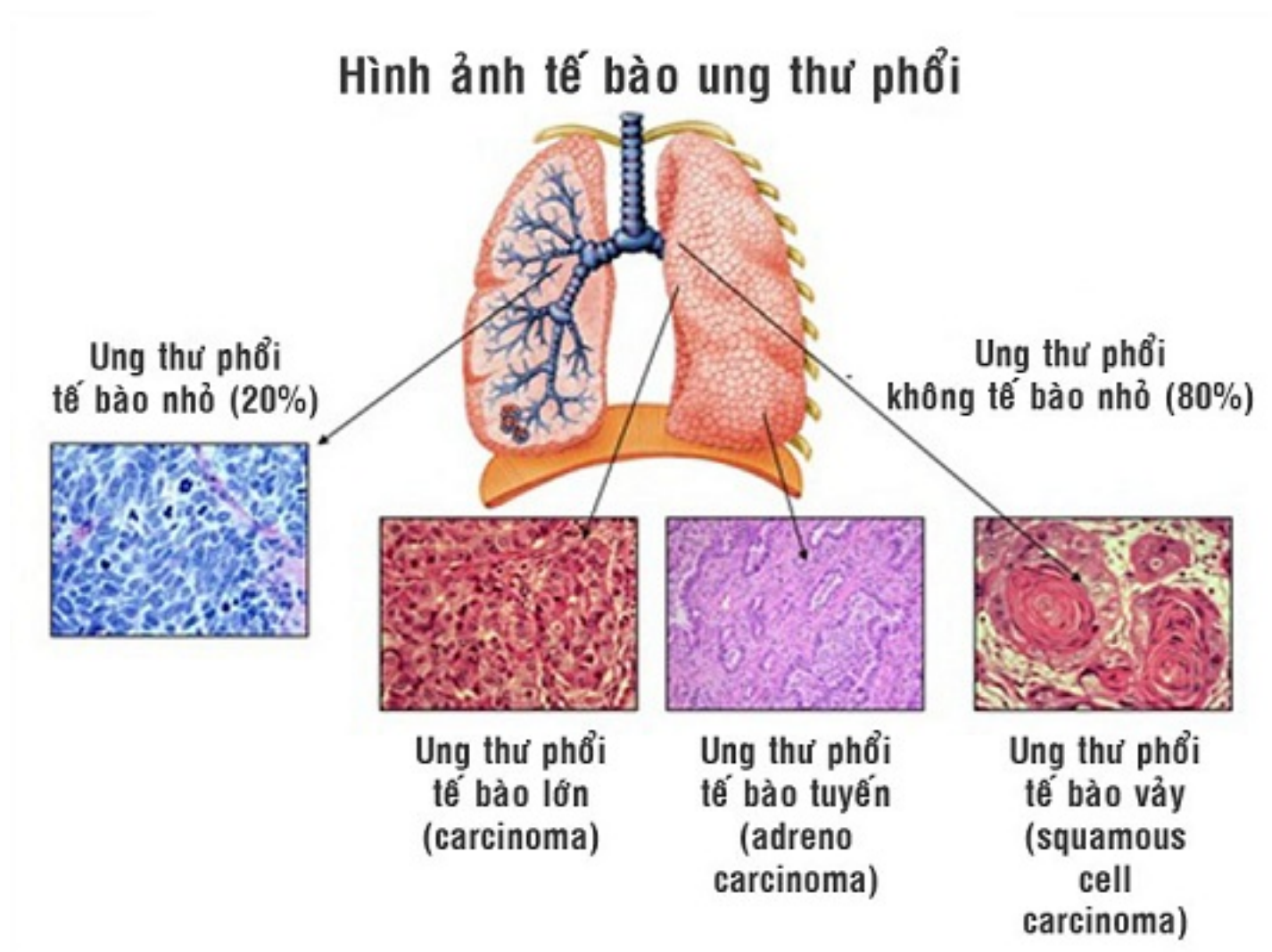

CN Lê Thị Thảo - Khoa Hóa Sinh

Ung thư phổi là ung thư phổ biến nhất, theo ước tính trên thế giới có mỗi phút lại có 3 người tử vong vì ung thư phổi và đáng lưu ý, tình trạng hiện nay đa số bệnh nhân được chẩn đoán muộn và không còn khả năng điều trị khi đã ở giai đoạn muộn. Vì vậy, việc phát hiện và điều trị sớm khả năng chữa khỏi cũng như sống lâu là hoàn toàn có thể. Đây là chia sẻ của PGS.TS. Rafael Molina Porto- Chủ tịch Hội Ung thư và Di truyền Sinh học Quốc tế.

Những dấu hiệu đầu tiên của ung thư phổi

Đối với ung thư phổi, giai đoạn sớm mà các triệu chứng nghèo nàn hoặc không có triệu chứng. Khi bệnh ung thư phát triển, thường có các triệu chứng sau:

Các triệu chứng hô hấp: Ho khan là triệu chứng hay gặp nhất, ho khạc đờm hoặc咯n máu, khó thở, ho ỉ chứng viêm phổi qu ần phổi cấp hoặc bán cấp.

Các triệu chứng do chèn ép, xâm lấn: khi xuất hiện các triệu chứng này thì ung thư phổi thường đã ể giai đoạn muộn, đau ngực, nói khàn, nuốt nghẹn, nôn, ho ỉ chứng chèn ép tĩnh mạch chủ trên.

Các triệu chứng di căn xa

- Di căn hạch: sưng th ỷ hạch vùng nách, cổ.

- Di căn não: đau đầu, buồn nôn, nôn, đôi khi bệnh nhân xuất hiện liệt.

- Di căn xương: đau xương ở vị trí di căn, gãy xương bệnh lý.

- Di căn gan: đau hạ sườn phải, sưng th ỷ gan to, ứ vùng hạ sườn phải

- Di căn da vùng ngực: th ỷ nốt di căn d ể i da vùng ngực.

Ung thư phổi đ ể c chia ra thành 2 lo ỉ chính:

Xét nghiệm Cyfra 21-1 theo dõi diễn tiến ung thư phổi không tế bào nhỏ

Vị trí bài Biên tập viên

Thứ năm, 19 Tháng 4 2018 20:06 -

- Ung thư phổi tế bào không nhỏ (non-small cell lung cancer: NSCLC) chiếm đa số > 80%, gồm 3 thể: ung thư biểu u mô tế bào vảy (squamous cell carcinoma: 25-30%), ung thư biểu u mô tuyến (adenocarcinoma: 40%) và ung thư biểu u mô tế bào lớn (Large cell carcinoma: 10 -15%).

- Ung thư phổi tế bào nhỏ (small cell lung cancer: SCLC): chiếm khoảng 20%.

- Ngoài ra còn có một số loại ung thư phổi thể hiếm khác, chẳng hạn như khối u phổi ác tính (Lung carcinoid tumors), ung thư biểu u mô nang tuyến (adenoid cystic carcinomas), các u hạch (lymphomas), u liên kết (sarcomas); còn lại là các khối u phổi lành tính (benign lung tumors).

Để sớm nhận biết các dấu hiệu ung thư phổi trên chúng ta tiến hành xét nghiệm CYFRA 21-1. Xét nghiệm này nhằm theo dõi diễn tiến ung thư phổi, đặc biệt trên máy Cobas 6000, Cobas e411 tại Khoa Hóa sinh Bệnh viện đa khoa tỉnh Quảng Nam.

Máy Cobas 6000

Tóm tắt

- Cytokeratin là protein cấu trúc tạo thành các sợi vùi sâu ở trung gian biểu mô. Hai chuỗi polypeptide cytokeratin khác nhau đã được đặt danh. Do mô hình phân bố đặc hiệu mà chúng là dấu hiệu thích hợp sử dụng trong phân biệt bệnh lý khác nhau. Polypeptide cytokeratin nguyên vẹn kém hòa tan, nhưng phân đoạn hòa tan có thể phát hiện được trong huyết thanh.

- Nhờ hai kháng thể đơn dòng đặc hiệu (KS 19.1 và BM 19.21), xét nghiệm CYFRA 21-1 đo phân đoạn cytokeratin 19 có trọng lượng phân tử khoảng 30000 dalton.

- Chỉ định chính của CYFRA 21-1 là theo dõi diễn tiến ung thư phổi không phải tế bào nhỏ.

- CYFRA 21-1 cũng thích hợp theo dõi diễn tiến ung thư bàng quang xâm lấn.

- CYFRA 21-1 có đặc hiệu cao với các bệnh phổi lành tính (viêm phổi, u hạt, lao, viêm phế quản mãn tính, hen phế quản, khí thũng)

- Các giá trị tăng nhẹ (đơn vị 10 ng/mL) hiện diện ở bệnh gan lành tính và suy thận. Không có mối tương quan với giới tính, tuổi hay hút thuốc lá.

- Các giá trị không biến đổi trong trường hợp có thai.

- Chỉ định ban đầu ung thư phổi nên thực hiện dựa trên triệu chứng lâm sàng, hình ảnh học hoặc nội soi và can thiệp bên trong.

- Một vòng tròn không rõ trung tâm trong phổi cùng với giá trị CYFRA 21-1 > 30 ng/mL chỉ định

Xét nghiệm Cyfra 21-1 theo dõi diễn tiến ung thư phổi không tế bào nhỏ

Vị trí bài Biên tập viên

Thứ năm, 19 Tháng 4 2018 20:06 -

nguy cơ cao bùng ung thư phổi quố n nguyên phát.

- Nồng độ CYFRA 21-1 huyết thanh tăng cao chố dố n mức t giai đố n khố i u phát triố n và tiên lượng kém.

- Mức giá trị bình thố ng hoặ c chố tăng nhố không loố i trố số hiố n diễn cố a khố i u.

- Điể u trố thành công đố c dố n chố ng bố i nố ng đố CYFRA 21-1 huyết thanh giảm nhanh vố khoố ng bình thố ng. Giá trị CYFRA 21-1 n đố nh hay giảm nhố hoặ c giá trị CYFRA 21-1 chố giảm chố m chố dố n cố t bố khố i u không hoàn toàn hoặ c có số hiố n diễn cố a nhiố u khố i u vố i nhố ng hố quố điể u trố hay tiên lượng tố ng đố ng. Tiố n triố n bố nh thố hiố n bố i số tăng giá trị CYFRA 21-1 thố ng số m hố n triố u chố ng hố c lâm sàng và chố n đoán hình đố nh.

Nguyên lý xét nghiệm

Nguyên lý bố t cồ p, Tố ng thố i gian xét nghiệm: 18 phút.

Yế u tố hố n chố - đố nh hố ng

- Xét nghiệm không bố đố nh hố ng bố i vàng da (bilirubin < 1112 μ mol/L hoặ c < 65 mg/dL), tán huyết (Hb < 0.93 mmol/L hoặ c < 1.5 g/dL), lipid huyết (Intralipid < 1500 mg/dL) và biotin (< 205 nmol/L hoặ c < 50 ng/mL).

- Tiêu chuố n: Đố phố c hố i trong khoố ng $\pm 10\%$ giá trị ban đố u.

- Đố bố nh nhậ dùng liố u cao biotin (nghĩa là > 5 mg/ngà y), không nên liố y mố u cho đố n ít nhố t 8 giố sau khi dùng liố u biotin cuố i.

Xét nghiệm Cyfra 21-1 theo dõi diễn tiến ung thư phổi không tế bào nhỏ

Vị trí bài Biên tập viên

Thứ năm, 19 Tháng 4 2018 20:06 -

- Kết quả xét nghiệm không báo hiệu bất kỳ các yếu tố tăng cao vượt ngưỡng lên đến 1500 IU/mL.

- Hiện tượng mức độ phát hiện có ngưỡng cao không ảnh hưởng đến kết quả xét nghiệm với ngưỡng CYFRA 21-1 lên đến 2000 ng/mL.

Giá trị sinh học

- 95% người khỏe mạnh bình thường có mức CYFRA 21-1 huyết thanh <2,0 ng/mL.

- 95% người bị các bệnh phổi lành tính có mức CYFRA 21-1 huyết thanh <3,3 ng/mL.

- Giới hạn ngưỡng là 3,3 ng/mL.

- Nồng độ CYFRA 21-1 tăng cao ở các mức độ bệnh nhân viêm phổi cấp, lao, bệnh phổi mô kẽ. Nồng độ trên khoảng tham chiếu cũng có thể gặp trong trường hợp xơ gan và suy thận.

Kết luận

- CYFRA 21-1 là một dấu ấn có thể được sử dụng để chẩn đoán, đánh giá hiệu quả điều trị và theo dõi tiên lượng ung thư phổi, đặc biệt là ung thư phổi tế bào không nhỏ, cũng có thể sử dụng kết hợp với một số dấu ấn khác trong các ung thư khác như ung thư thực quản, vú, tụy, cổ tử cung và bàng quang.

- CYFRA 21-1 có thể tăng trong ung thư phổi, đặc biệt là trong ung thư phổi tế bào không nhỏ, cũng có thể tăng trong một số các ung thư khác như nêu ở trên.

Xét nghiệm Cyfra 21-1 theo dõi diễn tiến ung thư phổi không tế bào nhỏ

Viết bởi: Biên tập viên

Tháng năm, 19 Tháng 4 2018 20:06 -

- CYFRA 21-1 thường giảm sau điều trị phẫu thuật hoặc hóa trị liệu ung thư phổi không tế bào nhỏ, có thể tăng trở lại khi ung thư tái phát.

Tài liệu tham khảo

1. Tài liệu của hãng Roche;

2. Các Xét nghiệm thường quy áp dụng trong thực hành lâm sàng;

3. Boeck S, Wittwer C, Heinemann V, et al. Cytokeratin 19-fragments (CYFRA 21-1) as a novel serum biomarker for response and survival in patients with advanced pancreatic cancer. *Br J Cancer* 2013 Apr; 108(8): 1684-1694;

4. Brockmann JG, Nottberg H, Glodny B, Heinecke A, Senninger NJ. CYFRA 21-1 serum analysis in patients with esophageal cancer. *Clin Cancer Res* 2000 Nov; 6(11): 4249-4252.